

Deze nota wordt met een Kamerbrief meegestuurd: **Ja (bij indiening van het wetsvoorstel bij de Tweede Kamer)**,

WJZ
Cluster 3

Ontworpen door

Aan

Staatssecretaris

Deadline: 10 april 2024

@minvws.nl

nota

(ter beslissing)

Nader rapport wetsvoorstel verbetering
beschikbaarheid jeugdzorg (agenderen MR t.b.v.
indiening TK)

Datum Document
3 april 2024

Kenmerk
3799175-1063843-WJZ

Bijlagen
1. MR-formulier
2. RvS-advies
3. Nader rapport
4. Gewijzigd wetsvoorstel
5. Gewijzigde MvT

1. Aanleiding

Op 6 december jl. heeft de RvS advies uitgebracht bij het wetsvoorstel verbetering beschikbaarheid jeugdzorg ('het wetsvoorstel'). Met dit wetsvoorstel wordt uitvoering gegeven aan verschillende afspraken uit de Hervormingsagenda Jeugd ('HA Jeugd'). Het wetsvoorstel heeft een dictum C gekregen. Dit betekent dat de RvS een aantal bezwaren heeft bij het wetsvoorstel en adviseert het niet bij de TK in te dienen, tenzij het is aangepast. De afgelopen periode is gewerkt aan het opstellen van het nader rapport en het aanpassen van het wetsvoorstel en de memorie van toelichting. Vervolgstep is om akkoord van de MR te vragen met indiening van het wetsvoorstel bij de TK.

2. Geadviseerd besluit

- Instemmen met de wijze waarop het advies van de RvS is verwerkt en agendering van de stukken in de MR van 19 april. Hiertoe dient het MR-formulier te worden ondertekend.
- De deadline is vastgesteld op woensdag 10 april, zodat de stukken (met uw akkoord) tijdig voor de MR van 19 april kunnen worden aangeleverd.
- De stukken worden parallel ter akkoord voorgelegd aan de Minister voor Rechtsbescherming, de Minister van BZK en de Staatssecretaris van BZK, aangezien zij medeondertekenaar zijn van het wetsvoorstel.

NB. Als de MR akkoord is, ontvangt u de stukken ter ondertekening zodat het wetsvoorstel (via het Kabinet van de Koning) kan worden ingediend bij de TK.

3. Kernpunten

Inhoud wetsvoorstel

In het wetsvoorstel zijn maatregelen opgenomen om de beschikbaarheid van, met name, specialistische jeugdzorg te verbeteren. Deze maatregelen strekken mede ter uitwerking van de HA Jeugd en liggen op het terrein van:

- Verplichte regionale samenwerking en een mogelijkheid om, zo nodig, in lagere regelgeving landelijke contractering van (hoog) specialistische jeugdhulpvormen te verplichten;
- Verbeteren bestuursstructuur en financiële bedrijfsvoering jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen door eis van intern toezichthouder, transparante financiële bedrijfsvoering en openbare jaarverantwoording;
- Nieuwe taken NZa, te weten stelselonderzoek, vroegsignalering en toezicht op eis van transparante financiële bedrijfsvoering en openbare jaarverantwoording.

Opmerkingen RvS

De RvS heeft verschillende opmerkingen bij het wetsvoorstel. Samengevat adviseert de RvS:

- Te verduidelijken wat onder het kernbegrip 'beschikbaarheid van specialistische jeugdzorg' moet worden verstaan, de financiële consequenties daarvan voor gemeenten en de haalbaarheid mede in het licht van de huidige arbeidsmarkttekorten;
- Nader te motiveren waarom niet is gekozen voor contractering en financiering van (hoog) specialistische jeugdhulp door het Rijk, omdat gemeenten beperkt invloed hebben op instroom, uitstroom en inkoop(voorwaarden) van specialistische jeugdzorg;
- De regio-indeling en regionaal te contracteren jeugdhulpvormen niet in een ministeriële regeling vast te leggen, maar op een hoger regelgevingsniveau;
- Nader in te gaan op de mate van betrokkenheid van de Minister van BZK en of medeondertekening van de lagere regelgeving v.w.b. regio-indeling en regionaal te contracteren jeugdhulpvormen niet gerechtvaardigd zou zijn;
- De eisen omtrent de intern toezichthouder en transparante bedrijfsvoering aan te passen omdat de RvS ze niet (in alle gevallen) proportioneel acht;
- De taken van de NZa te verduidelijken en ook duidelijk(er) het onderscheid te maken tussen de adviserende en toezichthoudende taken, o.a. omdat de open formuleringen kunnen leiden tot ongewenste onduidelijkheid over de taakinfilling van de NZa.
- De uitwerking van de bijzondere persoonsgegevens die mogen worden verwerkt in het kader van de NZa-taken ten minste in een amvb i.p.v. ministeriële regeling vast te leggen.

Wijzigingen n.a.v. advies RvS

Het advies van de RvS is aanleiding geweest om het wetsvoorstel en de memorie van toelichting op onderdelen aan te passen. In het nader rapport zijn de aanpassingen toegelicht. Samengevat zijn de volgende wijzigingen in het wetsvoorstel en de memorie van toelichting aangebracht:

Wetsvoorstel en memorie van toelichting

- De wijzigingen in de memorie van toelichting zijn geel gemarkeerd.
- Het begrip beschikbaarheid is geconcretiseerd om te voorkomen dat de indruk kan ontstaan dat het wetsvoorstel leidt tot een nieuwe (hogere) lat voor gemeenten dan in de huidige Jeugdwet. Geëxpliciteerd is dat het bij 'beschikbaarheid van specialistische jeugdzorg' gaat om een *toereikend aanbod* van specialistische jeugdhulp en van gecertificeerde instellingen voor de

uitvoering van kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering. Hiermee is aangesloten bij de terminologie van de reeds in de Jeugdwet opgenomen jeugdhulpplicht.

- Het niveau van regelgeving waarop de regio-indeling en regionaal te contracteren jeugdhulpvormen worden vastgelegd is gewijzigd van ministeriële regeling naar amvb. Hierbij is tevens een voorhangprocedure opgenomen (bij regio-indeling alleen voor de initiële vastlegging).
 - Hoewel de RvS primair pleit voor opname van de regio-indeling en de regionaal te contracteren jeugdhulpvormen in het wetsvoorstel, past de gekozen vormgeving binnen de uitgangspunten die gelden voor de delegatie van regelgeving en is parlementaire betrokkenheid geborgd door de voorhangprocedure. Voorts blijft bij deze vormgeving enige flexibiliteit voor de toekomst behouden, omdat de doorlooptijd van het wijzigen van een amvb over het algemeen korter is dan het wijzigen van een wet. Daarnaast wordt hiermee voorkomen dat indiening van het wetsvoorstel vertraging oploopt, doordat – conform de in de HA Jeugd gemaakte afspraken – op dit moment het proces om te komen tot een robuuste regio-indeling en lijst van (minimaal) regionaal te contracteren jeugdhulpvormen nog loopt.
 - In lijn met voornoemde wijzigingen worden ook de volgende onderwerpen bij amvb (i.p.v. ministeriële regeling) vastgelegd: jeugdhulpvormen waarvoor bovenregionale afstemming verplicht is (met voorhang), (indien nodig) introductie verplichting landelijke contractering (met voorhang) en onderwerpen die verplicht in de regiovisie moeten worden opgenomen (zonder voorhang).
 - Deze wijziging heeft consequenties voor de tijd die gepaard gaat met het opstellen van de lagere regelgeving, aangezien een ontwerp-amvb aan de RvS wordt voorgelegd en een voorhangprocedure is toegevoegd. De lagere regelgeving is hierdoor later afgerond. Daarom heeft deze wijziging – in ieder geval voor wat betreft de onderdelen m.b.t. de verplichte regionale samenwerking – tot gevolg dat de beoogde inwerkingtredingsdatum later wordt. De lagere regelgeving en het wetsvoorstel moeten (op onderdelen) namelijk tegelijkertijd in werking treden.
- In het wetsvoorstel is medeondertekening van de Minister van BZK opgenomen bij de amvb waarin de regio-indeling wordt opgenomen en de amvb waarin (indien daarvoor wordt gekozen) contractering door een landelijk werkende organisatie verplicht wordt. Bij de overige elementen van de regionale samenwerking is (in afstemming met BZK) vastgehouden aan het uitgangspunt dat de lagere regelgeving wordt vastgesteld *in overeenstemming met* de Minister van BZK.

Memorie van toelichting

- De verhouding van het wetsvoorstel tot de overige onderdelen van de HA Jeugd en overige trajecten¹ is nader toegelicht.
- Geëxpliciteerd is dat de financiële risico's voor gemeenten na inwerkingtreding van dit wetsvoorstel niet anders zijn dan in de huidige situatie, omdat de verplichte regionale samenwerking er niet toe leidt dat een individuele gemeente verplicht wordt méér specialistische jeugdzorg in te kopen of te financieren dan nodig is om te voorzien in de (te verwachten) vraag naar specialistische jeugdzorg van de jeugdigen in de eigen gemeente.

¹ Te weten: (a) Handreiking landelijk tarief en bekostiging voor jeugdbescherming en jeugdreclassering, (b) Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming en (c) trajecten ihkv arbeidsmarkt(tekorten).

- Er is uitgebreid uiteengezet waarom op dit moment niet is gekozen voor contractering en financiering van (hoog) specialistische jeugdhulp door het Rijk.
 - Er wordt aangesloten bij een in de praktijk reeds bestaande wijze van landelijke inkoop die over het algemeen goed functioneert en waar partijen zich bij de HA Jeugd aan hebben gecommitteerd. In de MvT zijn ook de voordelen genoemd van het continueren van de huidige werkwijze en mogelijke nadelen bij contractering en financiering door het Rijk (p.20/21). Daarbij is overigens wel opgenomen dat "De inrichting van de landelijke inkoop wordt meegenomen bij de evaluatie van het wetsvoorstel"
 - Mede n.a.v. uw overleg met de Minister van BZK van 20 maart jl. is voorts in de evaluatieparagraaf (§ 8.5) nadrukkelijk opgenomen dat bij de evaluatie van het wetsvoorstel ook wordt gekeken naar het functioneren van de huidige inrichting van de landelijke contractering van zeer specialistische jeugdhulp. Daartoe is onder meer opgenomen:

"Een belangrijk onderdeel van de evaluatie is daarmee het functioneren van de verschillende niveaus waarop specialistische jeugdzorg wordt gecontracteerd of gesubsidieerd en in hoeverre hiermee wordt bijgedragen aan de beschikbaarheid van specialistische jeugdzorg. Bij de evaluatie wordt aldus nadrukkelijk aandacht besteed aan de contractering of subsidiering door de Jeugdregio, alsmede aan het functioneren van de huidige inrichting van de landelijke contractering van zeer specialistische jeugdhulp (thans door de VNG). Dit laatste wordt meegenomen in de evaluatie van het wetsvoorstel, omdat de situatie dat alle gemeenten in een regio gebruikmaken van (kort gezegd) landelijk gecontracteerd aanbod een in het wetsvoorstel opgenomen uitzondering is op de verplichte regionale contractering en de verwachting is dat alle gemeenten / regio's van deze uitzonderingsmogelijkheid gebruikmaken." en:

"Daarnaast wordt, zoals eerder aangegeven, gewerkt aan een nieuw financieringsmodel voor jeugd. Uitgangspunt daarbij is balans tussen sturingsmogelijkheden, medebewind/beleidsvrijheid, financiële verantwoordelijkheden en de wijze van financieren. Ook het financieringsmodel wordt geëvalueerd. Indien uit de evaluatie blijkt dat de balans niet is hersteld middels een passend financieringsmodel kunnen meer fundamentele inrichtingsvraagstukken aan de orde komen."
- De proportionaliteit van de intern toezichthouder is nader onderbouwd. Daarbij is ook geëxpliciteerd dat er (anders dan de RvS lijkt te veronderstellen) geen sprake is van een zwaarder regime voor jeugdhulpaanbieders dan voor zorgaanbieders.
 - De RvS wijst in het advies ook op de ontwikkelingen n.a.v. de invoeringstoets Wtza en de mogelijkheid dat de grens van het aantal zorgverleners voor verplicht intern toezicht wordt verhoogd. Aangegeven is dat hierover op dit moment nog geen besluitvorming heeft plaatsgevonden, dat de uitkomsten van de verkenning naar hoe het intern toezicht bij zorgaanbieder passender kan worden ingevuld medio '24 worden verwacht en dat we de uitkomsten van deze verkenning uiteraard ook in het licht van de verplichte intern toezichthouder voor de jeugdhulpsector zullen bezien.
 - Het verschijnen van dit onderzoek zal samenvallen met de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel.
- De proportionaliteit van de eisen aan de transparante financiële bedrijfsvoering en openbare jaarverantwoording is nader gemotiveerd.
 - Daarbij is geëxpliciteerd dat – in lijn met het advies van de RvS – er de mogelijkheid bestaat om ihkv de openbare jaarverantwoording te differentiëren al naar gelang de omvang van de jeugdhulpaanbieder.

WJZ
Cluster 3
Kenmerk
3799175-1063843-WJZ

- Toegelicht is dat er voor jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen – anders dan voor waartoe voor zorgaanbieders is besloten – geen aanleiding is om te voorzien in uitstel van de regels over de openbare jaarverantwoording, omdat er ihkv de Jeugdwet geen sprake is van een uitbreiding van de doelgroep. De eis van openbare jaarverantwoording geldt immers al, in iets andere vorm, op grond van de huidige Jeugdwet
- De omschrijving van de taken en beleidsruimte van de NZa is aangevuld.
 - Daarbij is o.a. toegelicht dat het voor de hand ligt dat voor de vraag of sprake is van risico's voor een toereikend aanbod van specialistische jeugdzorg wordt aangesloten bij de bestaande uitgangspunten die gelden voor wachttijden (o.a. normen wachttijd kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering in Besluit Jeugdwet, de contractstandaarden, toetsingskaders IGJ en IJenV, ontwikkelingen Aanpak Wachttijden).
- Er is toegelicht waarom het vastleggen bij ministeriële regeling van de bijzondere persoonsgegevens die mogen worden verwerkt in het kader van NZa-taken passend is geacht.
 - Hierbij speelt onder meer dat op wetsniveau reeds is voorzien in verschillende waarborgen, het een nadere – op grond van de AVG niet vereiste – aanvulling op deze waarborgen is en hiermee wordt aangesloten bij de reeds bestaande vormgeving in de Wet marktordening gezondheidszorg v.w.b. de zorgtaken van de NZa.

WJZ
Cluster 3
Kenmerk
3799175-1063843-WJZ

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

De beschikbaarheid van specialistische jeugdzorg is een actueel thema. De wens om tot verbeteringen te komen, staat politiek hoog op de agenda. De vorige TK heeft in juni '23 met algemene stemmen een motie aangenomen waarin zij de regering vraagt om zich tot het uiterste in te spannen om in samenspraak met haar ervoor te zorgen dat de wetgeving voor regionale en landelijke inkoop vóór juli 2024 bekrachtigd is. In september '23 heeft u de TK en EK geïnformeerd over de voortgang van dit wetsvoorstel en het opnieuw voorleggen ervan aan de RvS. In het WGO Jeugd van 29 januari jl. hebben meerdere partijen gevraagd naar de voortgang en vragen gesteld over de inhoud van het wetsvoorstel. U heeft in het WGO aangegeven te streven naar indiening in het voorjaar.

In de Voortgangsbrief Jeugd van 18 december jl. heeft u aangegeven de TK bij indiening van het wetsvoorstel te informeren over de contouren van de lagere regelgeving t.a.v. de vormen van jeugdhulp die regionaal moeten worden gecontracteerd. De hiertoe strekkende brief wordt separaat aan u voorgelegd.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Het wetsvoorstel bevat de uitwerking van verschillende maatregelen uit de HA Jeugd. Met de wijzigingen naar aanleiding van het advies van de RvS is het wetsvoorstel op één punt gaan afwijken van de HA Jeugd. Dit is het niveau waarop o.a. de regionaal te contracteren jeugdhulpvormen en de regio-indeling wordt uitgewerkt (amvb i.p.v. ministeriële regeling). Overigens: het ihkv de HA Jeugd afgesproken proces met het veld om te komen tot de (concept) uitwerking van de jeugdhulpvormenlijst en de regio-indeling wijzigt uiteraard niet.

c. Financiële en personele gevolgen

De financiële gevolgen zijn door de aanpassingen n.a.v. het advies van de RvS niet gewijzigd en worden toegelicht in H7 van de memorie van toelichting.

WJZ
Cluster 3

Kenmerk
3799175-1063843-WJZ

d. Juridische aspecten haalbaarheid

Het wetsvoorstel is juridisch haalbaar. Vanwege het dictum C van de RvS zijn de aangepaste stukken en het nader rapport, conform de vaste afspraken, (opnieuw) getoetst door de Directie Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid van JenV. De stukken zijn akkoord bevonden.

Na inwerkingtreding van dit wetsvoorstel worden verschillende taken overgeheveld van de Jeugdautoriteit naar de NZa. Uitgangspunt is dat de Jeugdautoriteit haar taken tot het moment van inwerkingtreding van dit wetsvoorstel kan blijven uitoefenen. Voor zover nodig zal dit worden geborgd door een verlenging van het Instellingsbesluit Jeugdautoriteit. Het huidige Instellingsbesluit loopt tot 1 januari 2025. Verlenging is in ieder geval voor wat betreft de vroegsignaleringsstaak relevant. Reden hiervoor is dat de vroegsignaleringsstaak van de NZa specifiek zal zien op de regionaal te contracteren jeugdhulpvormen en het niet de verwachting is dat de lagere regelgeving op dat punt voor 1 januari 2025 definitief is vastgesteld.

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

- Het nader rapport en de wijzigingen in het wetsvoorstel en de memorie van toelichting zijn afgestemd met de directie Jeugd, de directie PZo, het ministerie van BZK, het ministerie van JenV, de NZa en de Jeugdautoriteit.
- Voor wat betreft de NZa en Jeugdautoriteit is relevant dat afstemming over de beoogde verlenging van het Instellingsbesluit zal plaatsvinden nadat u de separate nota hierover heeft ontvangen.
- De VNG en IGJ hebben de stukken vertrouwelijk ter informatie per e-mail ontvangen. De VNG is voorts mondeling geïnformeerd over de voornoemde wijziging van het regelgevingsniveau van ministeriële regeling naar AMvB met voorhang.

f. Gevolgen administratieve lasten

De regeldrukgevolgen zijn door de aanpassingen n.a.v. het advies van de RvS niet gewijzigd en worden toegelicht in H7 van de memorie van toelichting.

g. Toezeggingen

N.v.t.

h. Fraudetoets

N.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.